

med til at indrette et mindre Gartneri — paa ca. 20 Tdr. Land —, som man er til Sinds at udvide ganske betydeligt, fordi man ser, at en stor Del af de Grønsager, som den københavnske Befolkning særlig har Brug for, og som Befolkningen ellers kun kan faa paa Grønttorvet, sælges der med en Overpris, der er fuldkommen urimelig. Til Trods for, at Brugsforeningens Gartneri kun er et Aar gammelt, har det vist sig, at det dog allerede har kunnet sælge de paagældende Varer ca. 36 pCt. billigere end den Pris, de andre handlende tager for lignende Varer. Jeg skal kun nævne saadanne Ting som Kartofler, Agurker, Ærter, Bønner, Meloner og specielt Tomater, som jo er blevet et meget brugt Nydelsesmiddel i København som Paalæg. Disse Varer har været solgte gennemsnitlig 35—50 pCt. under de Priser, som man har kunnet købe dem for i de private Forretninger; og man har selv dyrket ca. 11 000 Pund paa eget Gartneri.

Herefter vil ogsaa det ærede 6te Medlem for Maribo Amt kunne se, at der er nogen Berettigelse i, at den københavnske Underklasse slutter sig til en Bevægelse, som man forlængst har sluttet sig til ude paa Landet, og at der ogsaa er betydelig Fordel derved. Men foruden den Fordel, jeg her har nævnt, at man har faaet Varer til en betydelig billigere Pris — og ofte til denne billigere Pris har faaet bedre Varer —, har Medlemmerne ogsaa indvundet andre betydelige Fordele.

Brugsforeningen har da ogsaa faaet en kolossal Tilslutning i de 3 Aar, Hovedstadens Brugsforening har eksisteret, idet den har oparbejdet et Medlemsklientel paa over 20 000 Familier i København; i disse 3 Aar er der udbetalt disse i Dividende et Beløb af ca. 1 Mill. Kr., og desuden er der opsparet til at konsolidere Virksomheden med 1 285 000 Kr. til Trods for, at man gennemsnitlig har solgt Varerne 15 pCt. under den Pris, de kunde købes til andre Steder. Der beskæftiges i Brugsforeningerne i Øjeblikket ca. 300 Funktionærer, og disse har langt bedre Kaar end deres Kolleger i de private Virksomheder. Dette er ogsaa ret naturligt, idet deres Arbejdskraft bliver fuldstændig udnyttet af Brugsforeningerne, hvad der ikke sker ude hos de private handlende, hvor Varerne fornuftigvis maa være dyrere, fordi de er fordelte paa Hundreder af Udsalg, hvor der kun er Forretning 1 Timestid eller 2 i Løbet af Dagen, medens i Brugsforeningerne Arbejdet gøres hele Dagen

igennem. Varerne kan sælges billigere her, fordi der gøres saa store Indkøb.

Men jeg vil sige til det ærede Medlem, at denne Bevægelse er kun i sin Vorden. Der er ganske vist opnaaet en Omsætning af Hovedstadens Brugsforening af 14 Mill. Kr., men dette er kun en lille bitte Spire, der er lagt, og den har Udviklingsmuligheder i en By som København, hvad sikkert enhver kan se. Den Tilslutning, Brugsforeningsbevægelsen allerede har faaet, og den forøgede Tilslutning, den faar hver Dag, vil bevirke, at det Tidspunkt ikke er fjernt, hvor en meget stor Del af den københavnske Befolkning slutter sig sammen i denne Bevægelse.

Saa kommer det næste Spørgsmaal, nemlig Overtagelsen af Produktionen, og jeg siger, at det vilde have været en Lykke for Landet, og det vilde have været en Lykke for Hovedstaden, om en stor Del af Produktionsvirksomheden under denne Krig havde været inde under en Institution som f. Eks. Hovedstadens Brugsforening. Saa kunde man ganske sikkert have sparet Folk som Assessor Thorup adskilligt Arbejde, og man vilde ikke have set det Syn, som man nu har set med Personer som Peschcke Kødte og mange andre, som i høj Grad har været til Skade baade for hele den danske Befolkning udadtil og i Særdeleshed for den fattigste Befolkning herhjemme. Saa havde disse Folk ikke kunnet tjene deres kolossale Formuer netop paa den store Befolknings Behov, men denne Fortjeneste var blevet indkasseret af Forbrugerne selv. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa disse Forhold her, medmindre det ærede Medlem ønsker yderligere Oplysninger; saa er jeg naturligvis fuldkommen til Tjeneste.

Det ærede Medlem var dernæst inde paa et andet Spørgsmaal, som han er lige saa lidt inde i som i Spørgsmaalet om Brugsforeningsbevægelsen. Han talte nemlig om de socialistiske Byggeforeninger i København, og i Forbindelse med disse staaer naturligvis Spørgsmaalet om Bolignøden. Nu kender det ærede Medlem ikke meget til disse saakaldte socialistiske Byggeforeninger, og den Udtalelse, han adresse-rede til de Andelsforeninger, hvoraf jeg har den Ære at være Formand for en, er ganske forkert.

Maa jeg først sige, at Bolignøden, som jo er en Ulykke for hele Landet, i det allervæsentligste skyldes det ærede 6te Medlem for Maribo Amts Partifæller. Socialdemokratiet i alle Kommuner, ikke mindst i Hovedstadskommunerne, har allerede gjort